

Achtttiende Internationale Taalkunde-Olympiade

Ventspils (Letland), 19–23 juli 2021

Oplossingen van de opgaven van de individuele wedstrijd

Opgave Nr 1.

- ena 1, wija 2, wido 3, wi 4, idibi 5, benomi 6, waroewo 8, ije 9
- rati 10, mepina 20, joka rati 30, mepija 40, rati beo 50, moeto 60
- α -ma $10\beta = 10\beta + \alpha$ ($1 \leq \alpha \leq 9$, $1 \leq \beta \leq 5$)
- ije $10(\beta + 1) = ijema$ 10β ($1 \leq \beta \leq 5$)
- γ daemita moeto = $60 + \gamma$ ($1 \leq \gamma \leq 59$)
- moeto δ [ma γ ka $(\delta + 1)$] = 60δ [+ γ] ($1 \leq \gamma \leq 59$, $2 \leq \delta \leq 5$)

- (a) moeto waroewo 480
 ijema joka rati 39
 moeto wido ma benomi ka wi 186

- (b) 1 ena
 19 ijema rati = ije mepina
 26 benomima mepina
 104 wima mepija daemita moeto
 292 moeto wi ma wijama rati beo ka idibi

Opgave Nr 2.

- -ya collectief: homa- ‘jeneverbesblad’ + -ya → homa-ya- ‘jeneverbestak’
- N:-N (N = zelfstandig naamwoord):
 ha- ‘bladeren’ + k’yawe ‘water’ → ha:-k’yawe ‘thee’
- N:-A (A = bijvoeglijk naamwoord):
 mu- ‘brood’ + chikwa ‘zoet’ → mu:-chikwa ‘chocoladereep’
-

	enkelvoud	meervoud, substantie
eenlettergrepige stam	-’le	-we
meerlettergrepige stam	-nne	-:we

- (a) 1. mo:chikwa datda:we — I. perzikhomen
 2. haya:we — G. letterlijk *stapels bladeren* (in werkelijkheid *velden met planten*)
 3. doko:ko mo’le — H. *kippenei*
 4. ma:chikwa — C. *suiker*
 5. mu:chikwa — J. *chocoladereep*
 6. mulonne, mu’le — D. *stuk brood*
 7. mowe — E. *kralen*
 8. ha:k’yawe — B. *thee*
 9. doko:ko shiwe — A. *kippenvlees*
 10. mo:chikwa mulo:chikwa — F. *perziktaart*

- (b) 11. **ade muwe** — O. *bloedproppen*
 12. **beyanne** — P. *grasveld*
 13. **homa:we** — M. *jeneverbesbladeren*
 14. **ma:k'yawe** — N. *zoutwater*
 15. **ma:k'ose** — S. *zout*
 16. **ma'le** — K. *korrel*
 17. **homayanne** — R. *jeneverbestak*
 18. **mi'le** — L. *maiskolf*
 19. **ade k'yawe** — Q. *bloed*
- (c) 20. **be'le** — *grasspriet*
 21. **chikwa** — *zoet*
 22. **datdanne** — *boom*
 23. **ade = ade k'yawe** — *bloed*
 24. **mulo:we** — *brood*
 25. **hawe** — *bladeren*
- (d) 26. *zoutig* — **k'ose**
 27. *jeneverbesblad* — **homanne**
 28. *stuk vlees* — **shi'le**
 29. *water* — **k'yawe**
 30. *maïs* — **miwe**
 31. *grasvelden* — **beya:we**
- (e) *zoutmeer*.

Opgave Nr 3.

- Woordvolgorde:
  - V(O)S (V = werkwoord; O = lijdend voorwerp; S = onderwerp)
  - QVX (Q = vragend element)
  - (*welk(e)* | Qt)N(D)(A) (Qt = hoeveelheid, N = zelfstandig naamwoord, D = aanwijzende voornaamwoorden, A = bijvoeglijk naamwoord)
- werkwoord:
  - **le-** verl. tijd
  - **bi-** toek. tijd
  - **-si** onderwerp = meervoud (**-gisi-si** > **-gisesi**)

- zelfstandig naamwoord:

	enkelvoud	meervoud
<i>man</i>	tau	tauwau
<i>kind</i>	gwadi	gugwadi
<i>stamhoofd</i>	guyau	gweguyau
<i>oude vrouw</i>	namwaya	nunumwaya
~	enkelvoud = meervoud	

- klasse (Cl):
  - mannen: **te-** (vóór Qt); **to-**
  - vrouwen/dieren: **na-**
  - kinderen: **gudi-**
  - kano's: **ke-**
  - dingen (bijvoorbeeld stenen): **kwe-**
- aanwijzende voornaamwoorden: **(a-)ma-Cl(-si)(-we)-na**, **ma-to-** > **mto-**, **ma-na-** > **mina-**
- hoeveelheid: Cl-**vila** *hoeveel?*, Cl-**tala** 1, Cl-**yu** 2, Cl-**vasi** 4

- (a) 14. **Navila vivila biyamata tomwaya mtona?**
Voor hoeveel vrouwen zal deze oude man zorgen?
15. **Bikamkwamsi kweyu vivila minasina.**
Deze vrouwen zullen twee dingen eten.
16. **Amagudina gwadi lekota?**
Welk kind kwam aan?
17. **Tevila tauwau bigisesi gugwadi gudigasisi?**
Hoeveel mannen_(onderwerp) zullen de wilde kinderen zien?;
Hoeveel mannen zullen de wilde kinderen_(onderwerp) zien?
18. **Legisesi ketala waga vivila minasiwena.**
Die vrouwen zagen één kano.
- (b) 19. *Hoeveel kano's zagen die oude vrouwen?*
Kevila waga legisesi nunumwaya minasiwena?
20. *Deze vier blanke mannen zullen voor dit slimme kind zorgen.*
Biyamatasi gwadi magudina gudikabitam tevasi dimdim mtona.
21. *Hoeveel kinderen_(onderwerp) zullen deze varkens eten?*
Gudivila gugwadi bikamkwamsi bubukwa minasina?
22. *Welke vrouw ving die mooie vissen?*
Aminana vivila lebani yena minasiwena namanabweta?
23. *Twee wilde honden zagen die oude man.*
Legisesi tomwaya mtowena nayu ka'ukwa nagasisi.

Opgave Nr 4. tV- vóór CV₀:

	C = y	C ∉ {b, m, w, y}		C ∈ {b, m, w}
		V ₀ ∈ {e, ε, i, ɪ}	V ₀ ∈ {o, ɔ, u, ʊ, a}	
V ₀ ∈ {e, i, o, u}		V = i		V = u
V ₀ ∈ {ε, ɔ, ɪ, ʊ, a}		V = ɪ		V = ʊ

• $\tilde{V} \leftrightarrow \tilde{V}_0$

• $C\tilde{V}_0 > t\tilde{V}-C\tilde{V}_0$; $C\tilde{V}_0 > t\tilde{V}-C\tilde{V}_0$; $C\tilde{V}_0 > t\tilde{V}-C\tilde{V}_0$

• $N-CV_0$ ($N \in \{m, n, ɲ, ŋ\}$) $> n-tV-CV_0$

(a) $\acute{t}\acute{i}\acute{m}\acute{i}\acute{t}\acute{i}\acute{n}\acute{i}$ (* $\acute{t}\acute{u}\acute{m}\acute{i}\acute{t}\acute{i}\acute{n}\acute{i}$)

- (b) 1. $r\acute{o}t\acute{o}$ — $t\acute{o}r\acute{o}t\acute{o}t\acute{o}$
2. $r\grave{e}w\acute{o}$ — $t\grave{i}r\grave{e}t\acute{o}w\acute{o}$
3. $b\acute{i}k\acute{o}$ — $t\acute{u}b\acute{i}t\acute{u}k\acute{o}$
4. $j\acute{y}\acute{e} r\grave{i}y\grave{a}$ — $\acute{n}\acute{t}\acute{i}y\acute{e} t\grave{i}r\grave{i}t\grave{i}y\grave{a}$
5. $b\acute{e}k^w\acute{o}$ — $t\acute{o}b\acute{e}t\acute{o}k^w\acute{o}$
6. $r\acute{i}y\grave{o}r\grave{o}$ — $t\acute{i}r\acute{i}t\acute{i}y\grave{o}t\grave{u}r\grave{o}$
7. $h^w\grave{a}g\grave{a}$ — $t\grave{o}h^w\grave{a}t\acute{o}g\grave{a}$

Opgave Nr 5. Werkwoordsstructuur:

onderwerp	tijd	(lijdend voorwerp-)	wortel	(-onderwerp)
$\emptyset$ - $\left\{ \begin{array}{l} \text{1e persoon ev.} \\ \text{3e persoon ev.}_{\text{toek. tijd}} \end{array} \right.$ $\left. \begin{array}{l} \text{tsi-}^{\text{C}} \\ \text{ts-}^{\text{V}} \end{array} \right\}$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{2e persoon ev.} \\ \text{1e persoon mv.} \end{array} \right.$	$\left. \begin{array}{l} \text{my-}^{\text{C}} \\ \text{p-}^{\text{V}} \end{array} \right\}$ toek. tijd	ik- 1e persoon ev. a- 2e persoon ev. i- 3e persoon ev. my- 1e persoon mv. aha- 2e persoon mv. si- 3e persoon mv.		-naha 1e persoon mv.
	$\left. \begin{array}{l} \text{ik-}^{\text{C}} \\ \emptyset\text{-}^{\text{V}} \end{array} \right\}$ verl. tijd			
$\left. \begin{array}{l} \text{ni-}^{\text{C}} \\ \text{z-}^{\text{V}} \end{array} \right\}$ 3e persoon ev. verl. tijd				

$\emptyset\text{-p-ik-}$ = 3e persoon ev. toek. tijd : 1e persoon ev. (niet *1e persoon ev. toek. tijd : 1e persoon ev.)

^C = vóór een medeklinker, ^V = vóór een klinker

- (a) **aharapyryk** *ik knuffelde jou*
mymyboro *hij zal ons bijten* (niet ??ik zal ons bijten)
uru *ik sliep*
tsiksiwynaha *wij sneden hen*
ikwak *ik joeg*
ziksi *hij ging weg*

- (b) *wij zullen vallen* **tsimynarahanaha**
ik baadde **ikmoro**
jij beet ons **tsikmyboro**
 $\left[\begin{array}{l} \text{ik zal op hen wachten} \\ \text{hij zal op hen wachten} \end{array} \right.$ **mysipery**
 $\left[\begin{array}{l} \text{ik zal jullie knuffelen} \\ \text{hij zal jullie knuffelen} \end{array} \right.$ **pahaharapyryk**
jij zal weggaan **tsipiksi**
ik doodde het **ibeze**